

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ – український вибір

ОНЛАЙН СЕМІНАР

Питання для обговорення:

1. В чому сутність Копенгагенських критеріїв? Що таке «критерії конвергенції»?
2. Хронологія договірно-правового співробітництва України та Європейського союзу.
3. Основні етапи процедури вступу до Євросоюзу.
4. В чому конкретно виражається допомога Україні із боку Європейського Союзу?
5. Який прикінцевий механізм можливого вступу України до ЄС?

Інтеграція

(від лат. *integrum* —

ціле, лат. *integratio* — відновлення):

1. поєднання, взаємопроникнення. Це процес об'єднання будь-яких елементів (частин) в одне ціле. Процес взаємозближення й утворення взаємозв'язків;
2. згуртування, об'єднання політичних, економічних, державних і громадських структур в рамках регіону, країни, світу.
3. інтеграція економічна — процес інтернаціоналізації господарського життя, зближення, об'єднання економік ряду країн.
4. інтеграція соціальна — наявність упорядкованих відносин між індивідами, групами, організаціями, державами.
5. інтеграція культурна — асиміляція різнорідних елементів культури в єдину культуру.

Європейський Союз —

економічний та
політичний союз, що
об'єднує 27 незалежних
держав - членів, що
розташовані в Європі.

ВИМОГИ ДО ДЕРЖАВ-КАНДИДАТІВ НА ВСТУП ДО ЄС — КОПЕНГАГЕНСЬКІ КРИТЕРІЇ

ПОЛІТИЧНИЙ
КРИТЕРІЙ

Стабільність інститутів, що гарантують демократію, верховенство права, повагу до прав людини, повагу і захист національних меншин

ЕКОНОМІЧНИЙ
КРИТЕРІЙ

Наявність дієвої ринкової економіки і здатність витримувати конкурентний тиск і дію ринкових сил у межах ЄС

ЮРИДИЧНИЙ
КРИТЕРІЙ

Здатність узяти на себе зобов'язання, що впливають з членства в ЄС («критерій членства»)

«НЕЗАЛЕЖНИЙ»
КРИТЕРІЙ

Забезпечення того, щоб вступ нових країн не послабив європейську інтеграцію

КРИТЕРІЇ КОНВЕРГЕНЦІЇ

ПОЛІТИЧНИЙ критерій містить наступні складові:

- * забезпечення свободи парламентських та президентських виборів і виборів до місцевих органів влади;
- * створення та розширення діяльності демократичних інституцій, неурядових організацій, незалежних засобів масової інформації;
- * прийняття законодавства, що надійно захищає права меншин, створення відповідних установ;
- * посилення боротьби з організованою злочинністю та корупцією;
- * вирішення питань правового забезпечення та посилення спроможності боротьби з відмиванням коштів;
- * створення надійно діючих інститутів у сфері юстиції та внутрішніх прав, гарантії незалежності судової влади, покращення функціонування судів;
- * захист особистих прав і свобод людини.

ЕКОНОМІЧНИЙ критерій також мають низку підкритеріїв:

- * рівновага між попитом та пропозицією зумовлена вільною грою ринкових сил;
- * лібералізація цін і торгівлі;
- * відсутність значних перешкод для виходу на ринок (створення нових підприємств) та виходу з ринку (банкрутство);
- * наявність правової бази, включаючи регулювання права власності;
- * виконання законів і контрактів;
- * досягнення макроекономічної стабільності, включаючи стабілізацію рівня цін та стабільність державних фінансів і зовнішнього сальдо;
- * наявність широкого консенсусу щодо основ економічної політики;
- * достатня розвиненість фінансового сектора для спрямування накопичених коштів на інвестування виробництва;
- * наявність діючої ринкової економіки з рівнем макроекономічної стабільності, достатнім для того, щоб економічні суб'єкти приймали рішення в умовах стабільного і передбачуваного клімату;
- * достатня кількість і за належну ціну людських й матеріальних ресурсів, включаючи інфраструктуру (енергопостачання, телекомунікації, транспорт та ін.), освіту і дослідження та перспективу діяльності в цій сфері;
- * ступінь впливу політики Уряду і законодавства на конкурентоспроможність через торговельну політику, політику конкуренції, державну допомогу, підтримку малих та середніх підприємств тощо;
- * рівень і темпи торговельної інтеграції країни з Європейським Союзом перед розширенням (мається на увазі як обсяг, так і структура торгівлі з країнами-членами);
- * достатня частка малих фірм у структурі економіки, оскільки малі фірми, як правило, отримують більшу вигоду від спрощеного доступу на ринок, а домінування великих фірм може означати більшу інертність у пристосуванні до умов ринку.

ПРОЦЕДУРА ВСТУПУ ДО ЄС — пов'язана із послідовним подоланням П'ЯТИ основних етапів за умов того, що країна реалізує «копенгагенські критерії»:

Перший етап — від подання країною-претендентом заяви про вступ до ЄС — і завершується її поданням. Досвід історії свідчить, що на цьому етапі країни-претенденти укладали такі типи асоціативних угод

1. Етап консультацій

- **Європейську угоду (European Agreement):** Польща (1991), Угорщина (1991), Румунія (1993), Болгарія (1993), Чехія (1993), Словаччина (1993), Естонія (1995), Литва (1995), Латвія (1995), Словенія (1996).
- **Угоду про асоціацію (Association Agreement):** Туреччина (1963), Мальта (1970), Кіпр (1972).
- **Угоду про стабілізацію і асоціацію (Stabilization and Association Agreement).** Такі угоди були підписані з балканськими країнами (крім Словенії, з якою підписано Європейську Угоду).

2. Етап оцінки

другий етап — між поданням країною заяви про вступ та початком переговорів про вступ. На цьому етапі країни повинні намагатися виконати критерії членства в ЄС. Лише тоді країна офіційно стає кандидатом на вступ до ЄС.

3. Етап переговорів

Третій етап — від початку і до завершення переговорів про вступ. Визначаються умови приєднатися до ЄС країни-претендента, терміни прийняття. Переговори відбуваються у формі двосторонніх конференцій між країнами-членами та кожною з країн-кандидатів за кожним із 31 розділів т. з. «спільного доробку ЄС» (*acquis communautaire*): конкурентна політика, транспортна політика, енергетика, податкова політика, митний союз, сільське господарство, юстиція і внутрішні справи, фінансова сфера, регіональна політика, бюджетні асигнування тощо. Результати переговорів включаються до проекту угоди про вступ країни-кандидата до Європейського Союзу.

4. Етап ратифікації

Четвертий етап — між підписанням угоди про вступ — до її ратифікації. Перед підписанням угода повинна бути подана до Європейської Ради для схвалення та до Європейського Парламенту для надання згоди. Після підписання угода про вступ подається до країн-членів ЄС і країн-кандидатів для ратифікації та прийняття країнами-кандидатами рішення про вступ, зазвичай, через процедуру референдуму. Але навіть позитивні переговори ще не означають гарантії вступу країни до ЄС.

5. Етап імплементації

П'ятий етап — розпочинається після виконання усіх ратифікаційних процедур та набуття угодою чинності. Лише після цього країна стає повноправним членом Європейського Союзу.

Щоб приєднатися до Євросоюзу, держава-заявник має задовольняти політичним і економічним умовам, а саме мати демократичний уряд, що визнає верховенство закону і відповідних свобод та інститутів.

Вступ до ЄС відбувається в кілька етапів:

- ✓ **підписання Угоди про асоціацію;**
- ✓ **включення в офіційну програму розширення ЄС;**
- ✓ **подача заявки на вступ;**
- ✓ **отримання статусу кандидата в члени ЄС;**
- ✓ **вступ до ЄС.**

Відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані в грудні 1991 року, коли Міністр закордонних справ Нідерландів, як головуючої в ЄС держави, у своєму листі від імені Євросоюзу офіційно визнав незалежність України.

Постанова
Верховної Ради України

2 липня 1993 року у Постанові Верховної Ради України від *«Про основні напрями зовнішньої політики України»* Україна вперше заявила про власні євроінтеграційні прагнення. У документі закріплювалося, що «перспективною метою української зовнішньої політики є членство України в Європейських Співтовариствах за умови, що це не шкодитиме її національним інтересам. З метою підтримання стабільних відносин з Європейськими Співтовариствами Україна укладе з ними Угоду про партнерство і співробітництво, реалізація якої стане першим етапом просування до асоційованого, а згодом - до повного її членства у цій організації».

Політика України щодо розбудови відносин з Європейським Союзом впроваджується на основі Закону України від 1 липня 2010 року *«Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»*. Відповідно до статті 11 Закону однією з основоположних засад зовнішньої політики України є *«забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в ЄС»*.

В листопаді 2013 року на саміті у Вільнюсі очікувалось підписання угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

9 листопада в Росії відбулася таємна зустріч президента Януковича і Путіна, зміст якої залишається невідомим. Після цього українська влада різко змінила риторичу і 21 листопада 2013 Кабінет міністрів України вирішив призупинити процес підготовки до підписання угоди з Євросоюзом. Внаслідок цього, по всій Україні розпочалися масові акції протесту.

13 березня 2014 року Верховна Рада України прийняла Постанову *«Про підтвердження курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу та першочергові заходи у цьому напрямі»*, якою підтверджується незворотність курсу України на європейську інтеграцію, метою якої є набуття членства в Європейському Союзі. Було також відзначено, що Україна як європейська держава, яка поділяє спільну історію та цінності з країнами Європейського Союзу, має право подати заявку на набуття членства у Європейському Союзі відповідно до статті 49 Договору про Європейський Союз. Цією Постановою Верховна Рада України рекомендувала Виконуючому обов'язки Президента України та Кабінету Міністрів України низку першочергових кроків у сфері європейської інтеграції, передусім у контексті укладення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Підписання угоди про асоціацію між Україною та ЄС відбувалося в два етапи:

21 березня 2014 р. під час позачергового саміту Україна – ЄС було підписано **політичну частину** Угоди та заключний акт саміту.

Підписи поставили А.Яценюк, Герман ван Ромпей, Жозе Мануель Баррозу й керівники 28 країн Європейського союзу.

27 червня 2014 р. було підписано **економічну частину** Угоди

16 вересня 2014 року Верховна Рада та Європейський парламент синхронно ратифікували цю Угоду. Згодом українська сторона передала до депозитарію ратифікаційні грамоти і завершила, таким чином, всі внутрішньодержавні процедури

2017

11 травня 2017 року Рада Європейського Союзу ухвалила історичне для України рішення про скасування віз для короткострокових поїздок (90 на 180 діб) для громадян при відвідуванні 30-ти країн ЄС і Шенгенської зони (за виключенням Сполученого Королівства та Ірландії). А вже рівно за місяць, 11 червня, «безвіз» запрацював.

Тепер усі ми маємо абсолютно нові можливості для подорожей, отримання освіти, встановлення нових контактів чи пошуку друзів.

8 червня 2019 року в Києві на X сесії Міжпарламентської асамблеї Україна-Польща-Литва підписали підсумковий документ, який містить домовленість щодо стратегії 2025 і 2027 років як періоду для можливого вступу України до ЄС. У 2027 році, коли Литва буде вдруге головувати в ЄС, питання України буде головним питанням порядку денного. Якщо ця можливість не буде використана, то наступне «вікно» відкриється 2039 році, коли Польща буде головувати в ЄС, а Литва буде головувати лише у 2041 році.

23 липня 2020 року Польща, Литва й Україна створили тристоронню платформу для політичного, економічного, культурного й соціального співробітництва між собою — **Люблінський трикутник**, метою якого є підтримка інтеграції України в ЄС та НАТО.

У лютому 2021 року лідер головуючого Християнсько-демократичного союзу Німеччини Армін Лашет, якого вважають ймовірним наступником Ангели Меркель на посаді канцлера ФРН, підтримав ідею розширення Євросоюзу та надання Україні європейської перспективи.

«Питання про вступ України до ЄС наразі не стоїть, але воно обов'язково постане у майбутньому. Ми повинні підтримати Україну на її важкому шляху і при цьому також відкрити європейську перспективу.»
Армін Лашет

У Європейському парламенті 11 лютого 2021 року оприлюднили доповідь, присвячену успіхам України в імплементації Угоди про асоціацію з Європейським союзом. У документі висвітлені як основні успіхи України на цьому шляху, так і провали або моменти, які гальмують процес реформ в країні. Загалом, у Європейському Союзі поки що не готові офіційно говорити про перспективи вступу України до лав країн-членів, однак європейська перспектива України визнається.

ДОПОМОГА ЄС УКРАЇНІ

В Україні реалізується майже 200 проектів технічної допомоги на суму близько 262,7 млн. євро через національні та регіональні програми допомоги ЄС, програм прикордонного співробітництва, механізм Twinning, освітню програму, Інструмент співробітництва з ядерної безпеки.

БЮДЖЕТНА ПІДТРИМКА ЄС

Україні започатковано п'ять програм секторальної бюджетної підтримки ЄС на загальну суму 244 млн. євро:

- ➔ сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом (45 млн. євро);
- ➔ підтримка впровадження транспортної стратегії України (65 млн. євро);
- ➔ підтримка впровадження Стратегії національної екологічної політики України (35 млн. євро);
- ➔ підтримка політики управління кордоном в Україні (66 млн. євро);
- ➔ продовження підтримки реалізації Енергетичної стратегії України (45 млн. євро).

ФІНАНСОВА ДОПОМОГА

У 2014 р. Європейською Комісією було затверджено Стратегічні пріоритети Інвестиційного інструменту сусідства (Neighborhood Investment Facility) на 2014-2020 рр., згідно яких було виділено три основні сфери фінансування:

- ➔ покращення взаємозв'язку енергетичних та транспортних мереж між ЄС та країнами Сусідства (у т.ч. між самими країнами Сусідства), підвищення енергоефективності або використання відновлювальних джерел енергії;
- ➔ захист навколишнього середовища, у т.ч. у контексті зміни клімату;
- ➔ забезпечення сталого зростання шляхом підтримки малих та середніх підприємств, соціального сектору, а також розвитку муніципальної інфраструктури.

МАКРОФІНАНСОВА ДОПОМОГА

На сьогодні Україні було виділено кошти в рамках трьох програм МФД ЄС. Перша програма, загальним обсягом 610 млн. євро (МФД I), була укладена у квітні 2013 р., друга програма (МФД II) на суму 1 млрд. євро – у травні 2014 р., третя програма загальним обсягом 1,8 млрд. євро – у травні 2015 р.

ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА

Загальний обсяг допомоги ЄС Україні, що надається починаючи з липня 2014 року, наразі складає близько 223 млн. євро. Двічі впродовж 2015 року Україну відвідав Комісар ЄС з питань гуманітарної допомоги та реагування на кризи Христос Стилтіїдіс: 26-27 січня 2015 р. (міста Київ та Дніпропетровськ) та 1-2 липня 2015 року (Київ, Харків, Краматорськ та Слов'янськ).

УКРАЇНА
ЄС

Разом у спільне майбутнє!